

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 62.

V Ljubljani, v soboto 10. decembra 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoludne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrlet 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 3. do 6. popoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Goriške razmere.

(Izvirni dopis).

V zadnjem dopisu je bilo že omenjeno in namignjeno, da je naše podnebje nasičeno z elektriko, bati se je nevihte, ki se stalno izprazni v jedno ali drugo mer. V dan 2. decembra bi bil skoro začetek nevihti. Istega dne vršila se je na tistem v prostorih „Šolskega doma“ slavnost blagoslovljenja označenega poslopja in za mladino cesarska petdesetletnica v navzočnosti kakih 600—700 šolskih otrok in mnovega občinstva. S poslopja plapolale so jedna cesarska in dve narodni zastavi, na katere je tukajšno redarstvo že od 7. ure prežalo. Med slavnostjo pride c. kr. redar ter zahteva, da se narodni trobojnici takoj odstraniti. Na odgovor, naj se vsaj počaka, da se slavnost zvrši, odšel je redar ter se vrnil s petimi drugimi, katerim je bil na čelu policijski komisar Kratky. Siloma vdrli so redarji v dvorano, kjer se je vršila slavnost, ter odstranili zastave. Zbrana mladina se je tega prizora tako prestrašila, da je postala v „Šolskem domu“ strašna zmešnjava. Otroci so vpili in jokali, tako da so nekateri vsled strahu zboleli, jedna učiteljica je padla v omedlevico, druga se je trepetaje zgrudila na tla; množica je bila pripravljena na najskrajnejše korake, in Bog ve, kaj bi še bilo nastalo, ako ne bi bil državni poslanec dr. Gregorčič konec storil zmešnjavi s tem, da je mladež hitro domov poslal in slavnost zaključil.

V mestu je bilo ob istem času mnogo Slovencev iz okolice, in ako bi bili ti poizvedeli, kaj se vrši v „Šolskem domu“, nastala bi bila rabuka, koje nasledki so nepregledni. Evo novih dokazov, kako se postopa s Slovenci na Goriškem v obče in v Gorici posebej. Sicer pa boste čuli o tem kaj več z Dunaja sem. Kako se je razburila vsled tega kmalu bližnja okolica, kaže dejanje, da je prišlo takoj popoldne kakih 40 fantov iz Solkana v mesto, kateri so pred glavarstvom demonstrirali in potem pred „Šolskim domom“ cesarsko pesem peli. Kaj nastane iz vladine breztaktnosti, Bog sam ve. Izvestno je, da so siti naši gg. župani, ki so inace jako hladnokrvni, teh izzivanj ter so se zbrali v posvetovanje, kaj uiniti in kako postopati, da se napravi tem škandalom konec.

Toda kdor hoče razumeti naše razmere, mora biti obveščen — vsaj v glavnih potezah — kako se tukaj s Slovenci postopa. Dovolite, da navedem tukaj nekaj takih potez.

Vipavska železnica je bila že dovršena stvar, politični obhod je bil že dognan in pričakovalo se je dan na dan, da se delo odda najemniku z nalogo, da jo v teku leta izvrši. Človek z navadnim razumom bi mislil, da je to delo pač gotovo, a pri nas je stvar drugačna. Železniški minister izumi sedaj, ko se je imelo delo začeti, novo črto iz Bolca v Gorico in od tod čez Kras v Trst. Zadnji načrt bi se deloma strinjal z Vipavsko železnico. S tem ničevim razlogom se je že izdana koncesija deloma preklicala in dež. odbor se je podvizal dokazati, da je to nova železnica, ter odreči že v dež. zboru sprejeto podporo 100.000 gld. za ono vipavsko progo. Ne vemo, kako misli in kaj je prav za prav tndi nameraval železniški minister s to uredbo, a izvestno je, da so izvestni

krogi poučili svoje mameluke, da je vipavska železnica vsaj začasno pokopana, kar so zakrivali jedino slov. poslanci. Da bi se pa od druge strani ne mislilo, da je oni načrt predelske železnice od Gorice do Bolca resen, pokopali so državni poslanci tudi ono iluzijo. In kakor s tem projektom, postopajo oni krogi tudi z drugimi, osebito radi cest, ter kažejo javno s prstom na one, ki so to zakrivali. In čemu vse to? Zato le, ker se nočejo slovenski poslanci slepo in mameluško ukloniti željam nekega mogočnega v Trstu, kateri misli, da ljudstvo s tem našunta in da bode ono ponižalo svoje zastopnike, ki ne zahtevajo drugzega, nego nekaj pravice tudi za Slovence na Goriškem.

Krasen nasprotak slov. mestni šoli v Gorici, o kateri smo že zadnjič poročali, je italijanska šola v Podgori pri Gorici. Ono šolo moral je okrajni šolski svet ustanoviti in več let vzdrževati, dasi ni imela nikdar postavnega števila otrok, in še ti otroci so bili večinoma potomci italijanskih podanikov, kateri nimajo domovinske pravice niti v Podgori, niti v Avstriji sploh. Sam dež. šolski svet je moral lani priznati, da ona šola nima postavne podlage ter da se mora zapreti, toda Italijani so se temu uprli in visoko c. kr. ministerstvo je njihovi želji ugodilo ter zaukazalo, da se mora šola na novo odpreti. Proti tej razsodbi vložil se je vtok na upravno sodišče, in radovedni smo, ne razsodi li ono tudi, — da mora Podgora šolo vzdrževati.

Kdor vse to vidi pred očmi, dobi pač čudne nazore o pravici, in naše ljudstvo vidi vse to, ni čuda torej, da si misli svoje. A to ni še vse. Če hočete še nekoliko ilustracije k oni šoli, podajamo vam tukaj sledeči faktum. Od grofa Badenija zahtevali so naši nenasitljivi Italijani vsoto 350.000 gld., za most čez Sočo in še za neke druge skrivne potrebe, misleč, da privežejo s tem Furlanijo na Gorico, kamor bodo potem zahajali le Furlani, ki uduše slovenski živelj v Gorici. Grof Badeni jim je obljubil ono vsoto s pogojem, da dajo primerno poslopje Slovincem v Gorici za njihovo šolo. Prefrigrani Italijani so se mu takoj vdali, a svetu tudi takoj razodeli, da dosežejo svoj namen glede na most in denar, toda Slovincem ne dajo ničesar. In glej! danes je slov. šola v Gorici uničena, vlada pa je postavila že drugi obrok v budget za most čez Sočo.

Kdor pomisli še, kako je vlada v Gorici na željo naših Italijanov zbrala vse orožnike v mestu, čez katere je razpolagala, da so ti podili naše brate iz Trsta, namenjene na božjo pot na Sv. Goro, okoli mesta čez živinski trg v Solkan; kdor pomisli dalje, da se je istega dne v Solkanu zbralo nad 4000 ljudi, ki so čuli iz ust naših rojakov iz Trsta in voditeljev tamošnjega podpornega društva, kako se je postopalo z njimi; kdor ve, kako je moralo vojaštvo na Katarinijev trg, da bi zabranilo našim gorskim fantom vhod skozi mesto v zloglasno Kattinelijsko kosarno „Pod turnom“ k naboru, kdor je bil priča, kako se je potem postopalo s to mladino: oni razume pač, zakaj je na Goriškem zelo oblačno in zakaj se je bati nevihte.

A če to ne zadostuje, pomisli naj se, kaj se je godilo z našimi fanti iz Št. Andreža, ki so

mirno pričakovali na kolodvoru napovedane furlanske izletnike; spomni naj se dalje, kaj se je godilo v Št. Petru in Vrtojbi in kako se je postopalo tam z našo mladino. Če se tudi v poštev jemlje zadnje volitve v državni zbor, razsajajoče prizore po onih volitvah, zasmehovanje, izzivanje in obrekovanje od strani laške fakinaže; če si nekoliko ogleda strupeno časopisje laško in nesramno obrekovanje, zavijanje in žaljenje vsega, kar je Slovincu svetega, po onem čifutskem časopisju, če se vse to pregleda in premisli; je pač naravno, da smo prišli tja, kjer smo, in da ne pričakujemo nič dobrega.

Naše ljudstvo je bilo že prej razburjeno in je od svojih poslancev burno zahtevalo, da začnejo drugo politiko, odločno in zrelega naroda dostojno. A pri vsem tem šli so poslanci v zbornico, nadejaje se, da bode vendar mogoče z Italijani vsaj za silo izhajati, a ko so videli, da jim ti ne privoščijo niti prvotnih elementov ljudske in obrtne omike, da jim nočejo privoliti — pri vsej obljubi — niti 1000 gld. za slovensko obrtno šolo, dasi so uživali oni že 17 let jednako letno vsoto za italijansko obrtno šolo; ko so sprevideli, da jim ne privoščijo niti upravnega odseka, da bi z njega pomočjo prinašali zdrave predloge v zbornico, zapustili so oni zbornico, v katero se ne vrnejo, dokler nimajo poročila, da se bode od strani Italijanov drugače postopalo z njimi in z opravičenimi zahtevami slov. ljudstva.

Da se dobi pri takih odnošajih slovenski list, kateri zavratno napada slovenske poslance ter jih podi brezpogojno v zbornico, da si je bil od avtoritativne stvari poučen o naših razmerah, — tako postopanje je jedino svoje vrste. Izgovor, da zastopa pravično stvar goriških učiteljev, je pač piškav, kar smo že dokazali. Slovenski poslanci so imeli vedno pred očmi opravičene želje gg. učiteljev glede na zboljšanje njihovega gmotnega stanja, a kako priti do tega smotra, tega vprašanja niso mogli do sedaj razvozlati, in po tolikih napadih in dopisih in po tolikem kriku so dandanes tam, kjer so bili v tej zadevi prej. Označeni list jim ni še pokazal ni poti, niti stezice, po kateri bi prišli do povišanja učiteljskih plač, če bi se hoteli tudi brezpogojno vrniti v deželni zbor.

Mogoče, da prisili vlada italijanske poslance v to, da se tudi na Goriškem uvede šolski zalog, drugače ne moremo razumeti opazke ljubljanskega dnevnika, da v teku leta pojdejo poslanci v zbornico. A kako debelo bodo potem gospodje gledali, ko bodo slišali italijanske poslance in njihove nazore v tej zadevi. Isti krogi, kateri so trosili v svet neresnično vest, da so bili italijanski poslanci voljni privoliti 100.000 gld. za dež. šolski zalog, so že sedaj kar strepetali, ko so čuli, da bodo slov. poslanci zahtevali tudi povišanje učiteljskih plač, ako se vpelje šolski zalog. Tje naj bi gospodje pri in za „Narodom“ nagnili ušesa. Tam bi čuli, kako izvestni gospodje govore in povdarjajo, naj bi se za božjo voljo ne dražili sedaj italijanski poslanci s takimi zahtevami. Toda, če pride do tega, bodo slov. poslanci previdni in ne bodo dopuščali, da bi se skrivali neki krogi za kulise ter se potem svetu kazali kot take, kakoršni niso; ampak slov. poslanci bodo pokazali, da so možje in ne „kilovci“.

Namera, naj se razširi med slovensko ljudstvo prepričanje o učiteljski bedi, vidi se nam čisto nepotrebna. Čemu hočete dokazovati temu ljudstvu in osobito slov. poslancem, da je za morec črn. Ta namera nosi v sebi alternativo, da ste vi n jivni, ali da je slov. ljudstvo in da so slov. poslanci slepi. V tem smo vsi jedini, vsi poznamo in pripoznamo, da se ne dá dandanes s 400 gld. dostojno živeti. Stopite raje med volilce, saj živite med njimi, povejte jim, kako nespretni so njihovi sedanji zastopniki, kako malo razumejo svojo vzvišeno nalogo ter nasvetujte jim novih močij. Z veseljem Vam damo v ta namen nekaj opore; zahtevajte razdelitev naše dežele v dva dela, slovenski in italijanski, potem pridete morehiti do svojega smotra. To bi bil kos programa; a če se ozrete okolu sebe, najdete povsod sto in sto potreb, ki težko čakajo svoje rešitve. Tako postopanje bi bilo dostojno in v čast inteligentnim učiteljem, a udrihati po poslancih ter burno zahtevati od njih, naj Vam dajo, kar ni v njihovi moči, to ni prav, to ni lepo. Čemu pleve nositi na veter?

Učite, delajte, sejajte dobra in zdrava zrna med volilce, po tem potu pridete do svojega smotra; z neopravičenim zabavljanjem ne dosežete nič. Poskusite!

Se son fiori, fiorirano.

Izvirni dopisi.

Od Mure, 5. decembra. Nemška predrznost je vskipela pri nas do skrajne meje. O pri liki cesarjevega jubileja nam je gorenje Radgonski župan Kürbus, kateri bi moral svojo gostilno zapreti, če bi ga Slovenci ne obiskovali, prepovedal izobesiti slovenske zastave, rekoč, da se nemštvo izziva, in da se smejo samo „internacionalne“ izobešati. Pritožili smo se pri okrajnem glavarstvu v Ljutomeru, ki je pritožbi ugodilo. Opomniti se mora, da se je naš vrli narodnjak gospod Horvat še na predvečer radi te zadeve s kolesom peljal v Ljutomer ter je od okrajnega glavarstva prinesel pismeno dovoljenje, da se slovenske zastave lahko povsod izobešajo. Ponosno smo videli na cesarski praznik vihrti ob meji slovensko zastavo iz zvonika cerkve sv. Petra, kakor tudi iz drugih narodnih hiš. Ko je župan to videl, poslal je takoj enega od svojih „faierberov“ z ukazom, da se morajo slovenske zastave odstraniti. Ošabno smo ga zavrnil s pismenim dovoljenjem od okrajnega glavarstva. Tukaj se je zopet videlo: ako bi bili Slovenci bolj „korajžni“, bi lahko marsikaj dosegli.

Pokazali smo Nemcem, da še živimo, da še trdno stojimo nasproti krutemu sovražniku, akoravno na vso moč deluje, kako bi prišel čez Muro in nas potujčil. Hvala Bogu, imamo še veliko narodnih boriteljev, ki so zbrani v izbornem „Kmetijskem bralnem društvu“, katerega predsednik je č. gosp. notar Oton Ploj. Čvrsto stojimo, kakor skala močno, in se borimo za našo slovensko zemljo, za naš mili slovenski jezik. „Bralno društvo“ je tudi pri nas že zelo veliko storilo za narodno prebujenje. To društvo, ki ima tudi izboren tamburaški in pevski zbor, prireja veselice, ki so vedno dobro obiskane, kar kaže, da je ljudstvo prebujeno in ljubi svoj materni jezik.

Velikega pomena je tudi slovenska posojilnica, ki zelo lepo napreduje. A žali Bog, da se ni 10 let prej ustanovila, potem se ne bi znosilo toliko denarja v radgonsko nemčursko posojilnico. Slovenci se pač še le tedaj poprimemo resnega dela za blagor slovenskega življa, ko nam že voda v usta teče in je velikokrat že prepozno. Vender, kjer se je delo, če tudi v zadnjem trenutku, krepko pričelo, tam se kaže napredek in zato tudi mi ne obupamo, marveč smo trdno prepričani, da bode odločno delo prineslo popolno zmago slovenski stvari!

Politiški pregled.

Naučni minister in Slovenci. Kakor se kaže, se razmere med Slovenci in ministrom za bogočastje in uk ne bodo zboljšale, in se zaista ne morejo zboljšati, ker se minister nič ne po-

trudi, da bi ustregel njih po zakonih zagotavljanim željam. Podpirajo ga pa pri tem negativnem poslu razne moči, ki služijo zopet svojim strankarskim namenom. Evo vam slučaj: V Pekrah na Štajarskem živi zdrav slovenski rod in le kake 4 odstotke Nemcev bi se našlo raztresenih med slovenskim narodom. Nemški „Schulverein“ je hotel vender ondi za svoje šole imeti, in jo je s pomočjo ministra Bylandta ustanovil. Priklopile so se 4 druge občine in šola je bila ustanovljena. — Na Štajarskem ima namreč „Schulverein“ navado na ta način sejati svoje šole med slovenski narod, a deželni šolski svet in pa deželni odbor jih potem brez ugovora sprejemata v lastno upravo Občine, katerim se je nemška šola usilila in to protizakonito, so se pritožile do ministerstva, a to ministerstvo je kar šole v Pekrah vzelo na svoje srce in je konsekvantno odbilo pritožbo, ne da bi se ta rešitev vsem prizadetim občinam dostavila. — Ker so bile občine prepričane, da govori zakon proti ministerski odredbi, so se pritožile na upravno sodišče, in čakajo še danes ugodne rešitve. Pri tem položaju bi sodilo vsakemu razsodnemu človeku, čakati konečne rešitve, minister Bylandt je pa drugih mislij. Slovenski državni poslanec stopil je k bogočastnemu ministru, mu razjasnil položaj, ga obvestil, da ena občina še ni dobila obvestila o ministerski rešitvi pritožbe, in ga je prosil, da naj se počaka z upeljavo prisilne šole, dokler ni govorilo upravno sodišče. Minister je odgovoril, da je to malenkost, in da se to lahko zgodi, ter je tako poslanca popolnoma zadovoljil. A minister ima za svoje privatne reči tudi zastopnika dr. Wolfartha, kateri je zajedno tajnik nemškega „Schulvereina.“ Ta mož je pa s svojega stališča priporočal, da se naj takoj šola v Pekrah ustanovi, in pristopila mu je baje, kakor se minister opravičuje, še druga znamenita oseba iz slovenske delegacije na pomoč, in minister je snedel slovenskemu poslancu dano besedo, ter ustanovil takoj šolo v Pekrah za 4%, oziroma za 11 nemških otrok. To je pač slučaj, iz katerega bode morala slovenska delegacija, bodisi kakoršnekolik barve, posledice izvajati, saj je tudi bogočastni minister član one vlade, katera zagotavlja, da hoče biti Slovincem pravična. To so besede in same besede, kje so pa dejanja? Poslanci naj pazijo, da se jim volilci ne izneverijo, ker od lepih besed se narod ne bo okreplil. Narod hoče videti dejanja!

V proračunu naučnega ministerstva se nahaja postavka 3000 gld. za napravo stipendij za slovenske visokošolce na juridičnih in filozofičnih fakultetah, svota za vzgojo visokošolskih profesorjev se je zvišala na 5000 gld. in postavila se je v proračun tudi primerna svota za ustanovitev hrvatske gimnazije v Pazinu.

V parlamentarno komisijo desnice je bil namesto odstopivšega posl. Biankinija izvoljen grof Coronini.

Odlikovanja pridejo baje kakor vsako leto, tudi letos še o Božiču in o novem letu. Morda se užaljenih takrat usmilijo.

Spremembe pri namestništvih Štajarski dež. namestnik marquis Baquehem je odšel iz Gradca, ne da bi se, kakor je običajno, poslovil. Na njegovo mesto je imenovan dež. predsednik šlezjski Manfred grof Clary Aldringen, ki ne razume besedice slovenski. V Šlezijo pride namestniški svetnik v Bregencu, Jožef grof Thun Hohenstein, ki je tudi nemškega mišljenja.

Rieger praznuje danes v zlati Pragi 50letnico političnega svojega delovanja. Poljski klub in „Slovanska krščanskonarodna zveza“ sta poslala k slavnosti svoje zastopnike. „Zveza“ izroči slavljencu posebno adresu. Slava starosti slovenskih politikov!

Drž. poslanec dr. Menger, nemški liberalec, je odklonil odlikovanje, podeljeno mu povodom jubileja. Storil je to radi sedanjih političkih odnosov avstrijskih Nemcev napram vladi. Mej kranjskimi Nemci se dr. Mengerjev ne bode dobilo.

Krščanstvo dunajske „Reichspošte“. Kako strastna nasprotnica je postala Slovanom dunajska „Reichspošta“, kaže nam jasno sledeča notica, katero je posnela iz graškega „Sonntagsblatta“. Omenjeni dunajski list namreč piše:

„Graški „Sonntagsblatt“ prevzel je s svojo naj-novejšo številko oficijelno nalogo, postati glasilo graške krščanskosocialne stranke, in mi se veselimo, da moremo iz dna njegovega članka, katerega je priobčil o tej zadevi, posneti, da zastopa stranka popolnoma iste nazore, katere smo gojili tudi mi glede graških krščanskih socialistov in škodljivega gibanja graškega. Ta vrli list („Sonntagsblatt“) piše: „Ponosno, v svesti si svojega priznanja, toda s čutom velikega odgovora in težavaega stališča primemo za zastavo krščanske stranke! Kot zvesti Avstrijci borimo se proti državi sovražnemu in izpridenemu nacionalnemu čutu, toda mi ne poznamo za državo druge rešitve, nego da se v njo povrne popolnoma prvotni nemški značaj, mi zavračamo slepilno početje nekaterih vladnih listov, ki zastopajo s pretvezo patriotizma interese Slovanstva, Komarovih pajdašev in državnih prekucuhov. Avstrija bodi naša zvezda voditeljica, toda ne razkosana, po jezikovnih zmešnjavah onemogla in Oggerski služka, temveč jedina, mogočna, nemška Avstrija; in ako se ne bode vsakokratna vlada oprijemala tega stališča, potem se bodemo ravno tako borili proti njej, kakor proti našim drugim političnim nasprotnikom.“ — Tako torej piše list, ki hoče biti katoliški, ki hoče nositi krščansko zastavo! In — krščanska „Reichspošta“ popolnoma odobrava nekrščansko pisavo svojega graškega bratca. Ne, taki listi niso krščanskosocialni! Ob novem letu jim pokažimo vrata!

Hrvatska opozicija je zmagala 5. t. m. pri dopolnilnih saborskih volitvah v III. koturu zagrebškem. Njen kandidat, preč. g. kanonik Rubetič, je dobil 159 glasov, vladni kandidat Vrevo pa 154. S tem je Zagreb postal zopet bel in upanje je, da se skoro povsod znebi madjarskega opekunstva. Lani je dobil v istem okraju g. Rubetič 82 glasov manj ter je propal. Nepopisno veselje je vsled te zmage zavladalo po vseh hrvatskih krajih, pa tudi Slovenci se veselimo ob sadovih, katere našim bratom do naša trdna in poštena sloga. — Danes se vrši volitev v Pisarovini. Zjedinjena opozicija kandiduje prof. Josipa Pasariča, ki sedaj radi svojega poštenega rodoljubnega delovanja trpi v ječi.

Na Oggerskem postaja političen položaj vedno bolj zmeden. Pešta se je postavila na stražo, da ne bi se Nemce pritisnilo na Dunaju, in za komedijo stoji Berolin. Opozicija v oggerski poslanski zbornici potisnila je v svoj vrtnec zborničnega predsednika Szilagyja in prvega podpredsednika Langa, ki sta oba odstopila. Opozicija hoče Szilagyja zopet voliti. Iz liberalne vladne stranke je izstopilo mnogo odličnih poslancev, nekaj jih pa še izstopi. Svojo ostavko je dal tudi minister za Hrvatsko pl. Josipovič, ker se baje ne strinja, da bi se po novem letu budget in nagodbni provizorij določil izvenzakonskim potom, ker sicer Hrvatska ni vezana več na nagodbo. Stališče Josipovičevo bi bilo za Hrvate velevažno, ako bi ostali 40 hrvatski poslanci ne bili podobni kolesom, katera je treba le dobro namazati, da tudi po najstrmejši poti teko. Naslednik Josipovičev je postal Erwin pl. Cseh, prijatelj Banffyjev.

Bismarckovi stebri naj bi stali po vseh nemških krajih. To je najnovejša nemška ideja, katero so sprožili nemški burši. Namestu krasnega spomenika Bismarcku, naj bi stebri s plameni po vsem svetu spominjali Nemce, da bi bil svet nemšk, ko bi drugih narodov na njem ne bilo.

Iz Breslave so Prusi izgnali od meseca aprila t. l. naprej 96 Slovanov, avstrijskih podanikov. Ni čuda, da je sedaj Nemce strah, ker jih je slovanska delegacija v avstrijskem drž. zboru zmotila pri takem čiščenju nemške zemlje.

Domače novice.

Žaljiva predstava je bila nemška jubilejska predstava v deželnem gledališču piše — „Narod“. „Celi večer je kar grmelo o „deutsche Kraft“, ki je uničila slovansko silo, vmes so švigali „heil“ klici“ itd. „Narod“ se čudi, kako se je dopustila igra, ki je morala žaliti vsacega Slovanca in kako se je mogel cesar slaviti tako, kakor bi bila Ljubljana trdo nemško gnezdo in

kakor, da bi po celi Kranjski prebivali sami — Kočevci. „Narod“ govori o posledicah. Dà, izvajati se morata po našem mnenju dve posledici. 1.) „Nar. stranka“ naj ne privoli več 6000 gld. podpore nemškemu gledališču iz deželnega denarja. 2.) narodne dame naj ne hodijo več v nemško gledališče. Kdor pa drugače dela, kakor piše, ta je slepar.

Kdo je lažnik? Slovenski svet se gotovo še spominja prezanimive razprave v kranjskem deželnem zboru, ko je dr. Tavčar izvrševal prežalostno nalogo, zagovarjati mnenje, da naj kranjska dežela ne prevzame zavarovanja v lastne roke, marveč naj še naprej bogati zavarovalna društva s slovenskim denarjem. „Slovenec“ je zaradi tega dr. Tavčar-ja karal, a le ta je imenoval pisca dotičnega članka nesramnega lažnika. Stvar se je v deželnem zboru poravnala in brez posebnih posledic potlačila, zdaj pa, ko se je v državnem zboru sestavil odsek za karanje in je poslanec dr. Žitnik voljen v ta odsek, pisala in ponovila je zlobna, a nekako znana roka v „Grazer Tagespost“ dné 2. decembra t. l. ono afero rekoč: „Slovenec“ je očital dr. Tavčar-ju, da je plačan zagovornik privatnih zavarovalnih društev, dr. Tavčar je pa zavrnil „Slovenca“ z besedami: „Imenujem za toliko časa, dokler se mi ne dokaže, da sem govoril kot plačan zastopnik kakega privatnega zavarovalnega zavoda, redakterje Slovenčeve predrzne nesramne „lažnike.“ Na to izjavo odgovoril je takoj poslanec dr. Žitnik rekoč: „Izjavljam s častno besedo, da dotičnega dopisa nisem pisal, in ne besedi: plačani zastopnik.“ Dokler mi dr. Tavčar ne dokaže, da sem jaz pisal dotični dopis, zavrnem njemu psovko: nesramni lažnjivec.“ Po neki preiskavi zaupnih mož je pa poslanec grof Barbo javno v zbornici naglašal, da je dr. Žitnikova častna beseda s katero trdi, da ni dotičnega dopisa pisal — neresnična. Tako piše poleg „Tagesposte“ tudi „Nova Preša“, in pisale bodo tudi druge novine. Vsled tega se ne more in ne sme stvar več zamolčati in skrivati. Prizadeta je pri tem poleg „Slovenca“ tudi cela katoliška narodna stranka — tedaj na dan z resnico, kdo je lažnik.

Vzvišena hvaležnost. Povodom ces. jubileja so bili predlagani za odlikovanja ti-le člani in funkcionarji „Kranjske hranilnice“: Josef Luckmann, Carl Luckmann, dr. Jos. Račič, Leo grof Auersperg, dr. Adolf Schaffer, dr. Emil Bock, dr. Anton Pfefferer, Adolf Galle, Johann Mathian, Mathias Treun, Albin Achtschin, Franz Schantel. — Roka roko umiva! I se ve, če pride „Kranjska hranilnica“ s čedno roko do barona Heina, Njegova vzvišenost ne more priti z umazano. V zlatu je dobilo plačane obresti dvanajst aposteljnov in nemškonacionalne (!) „Deutsche Stimmen“ so imenom kranjskih Nemcev podpisale pobotnico z dostavkom: „Mit Genugthuung zur Kenntniss genommen!“

Slovensko gledališče. O priliki jubilejnih predstav so igrali tudi A. Medvedovo zgodovinsko jednodejanko „Cesar Friderik III. na malem Gradu v Kamniku“. Smešno bi bilo taki prigodni igri podtikati stvari, katerih pesnik niti nameraval ni. Pozornost pa je vzbudilo interesantno delce baš radi tega, ker je pisatelj toliko ukusno rešil nehvaležno svojo nalogo. Ko sem se v mislih pečal s to igrico, prišel sem do zaključka, da bi bil morda Medved oni mož, ki bi ustvaril Slovincem — komedijo, če ne bi preveč težil po zgodovinski dramati v velikem slogu. — Burka „Ali je to deklet“ (A. Costa) je one vrste iger, kakeršnih zahteva velikomestno občinstvo v zabavo. Brez vsake umetnosti je in odločno odklanja vsa estetiška pravila. Igrali so prav animirano, posebno v drugem in tretjem dejanju. Gospa Polakova in gospod Inemann sta se ves večer ruvala za prvenstvo, pa sta oba sijajno zmagala. Ljubka Millöckerjeva godba je vso to veselo neumnost osladila. Ostali so igrali vsi prav dobro. — V zadnjih poročilih sta se vrinili pomoti. Mesto Lenz je čitati Lessing in mesto g. Štajer pa g. x.

Po čim je na Gorenjskem zlato? Piše se nam: „Cenjeni gospod urednik! Zadnjič sem vam že drugič prorokoval, ko sem govoril o častnem občanu Kranjske Gore in pa tudi o

„širocih prsih“ v Kranjski Gori. Najbrž ste se mi smejali. No, krivico ste mi delali. Gosp. Budinek je za vestno izvršeno nalogo že dobil zlato plačilo. — Nič čudnega to! Vitez K. je potreboval častno občanstvo — no in g. B. je storil uslugo, hoteč si pridobiti „zaslugo“. Kolikor vem, je gosp. B. malo časa župan, kakih 6 let; v Ratečah pa, 5 km od Kranjske Gore, je kmet Pintbah (v pisanjih vitezu K—ju: Pintbach) že 27 let župan in ni med odlikovanci! Seveda, kdo bo častni občan Rateč, te kmetiške pastirske vasi, ko so purgarji v Kranjski Gori tako prijazni! — In vender je P. bolj zaslužil biti predlagan; mož je križec tudi pričakoval, saj sem pred kratkim dobil od tam (kjer po letu po hribih lazim) pismo, da naj po časnikih razglasim, da je Pintbah zopet županom voljen in da ima že 27 let to čast. Vem tudi, da le zaradi tega tamošnji občinski svet (katerega član je tudi moj tovariš učitelj G.) ni dozdej spolnil moje prošnje glede univerze in nadsodišča v Ljubljani, ker so se g. župan bali „zameriti“ pri gosp. glavarju. No spekel se je oče Pintbah, ki piše vitezu Otonu včasih tako-le: „Auf Grund, meines Erlasses ist der k. k. Bezirkshauptmannschaft bekannt...“ To je istina! In zakaj? Ker glavarji le nemško govore z ljudmi in povsod kažejo mržnjo do jezika ljudstva. In vodilni krogi? Ti se malo brigajo za to, kako dopisuje kmetski župan glavarju ali narobe. Kdo bi si nakopal jezo teh vitezov! Zakaj nimamo mi Slovenci malo češkega radikalizma v krvi?!

Slovenska trgovska šola v Ljubljani. „Edinost“ piše o tej važni zadevi: „Svojega smotra ne dosežemo popolnoma prej, dokler ne dobimo svoje lastne trgovske šole in sicer v narodnem središču, v Ljubljani. Samo taka trgovska šola bi dajala slovenskemu trgovskemu naraščanju priliko, pridobiti si vsestransko in temeljito občno in strokovno omiko; samo taka šola bi nam dala toliko močij, da bi mogli sčasoma izpodriniti tujce, kateri se zdaj šopirijo mej nami in v zahvalo za lepi zaslužek, ki jim ga dajemo, še zatirajo našo narodnost. Ustanovitev trgovske šole je jedna nujnejših narodnih in gospodarskih potreb, a ustanovitvi te šole smo se znatno približali prav vsled Gorupove ustanove. Tisti mladeniči, katerim omogoči Gorupova ustanova, da izvrše študije na trgovski akademiji, gotovo z veseljem prevzamejo učiteljska mesta na trgovski šoli v Ljubljani, in če ne vsi, pa vsaj eden ali drugi. A čim bodo na razpolaganje potrebne učiteljske moči, se bo morala mestna občina ljubljanska nemudoma lotiti ustanovitve trgovske šole.“

Nemške račune pošiljajo še vedno nekateri slovenski obrtniki slovenskim strankam; Slovenci, ne plačujte takih računov!

Češki igralci drže v Ljubljani tako trdno „Svoji k svojim“, da vstrajno podpirajo nemške trgovce.

Gonja proti slovenski zastavi. Slovincem cesarjev jubilej ni mirno prešel. Tudi ta slavnostni dan dala nam je avstrijska birokracija čutiti železno svojo pest. Slovenske zastave, ki so ob periferijah naše zemlje naznanjale, da se tudi Slovenci hočejo veseliti cesarjevega 50letnega vladanja, zapovedali so odločilni krogi s policijsko silo odstraniti. Ravno pred petdesetimi leti so se po vsej Sloveniji obhajale veselice radi „potrjenja starih slovenskih barv“ — čez 50 let pa se ob cesarjevem slavlju zapovedali odstraniti slovensko trobojnico! Ali je potem čudno, če je v Gorici v trenutku, ko se je moralo odstraniti slovensko zastavo, padla tudi črno-rumena. Policija je bila s svojo zahtevo tako burna, da drž. poslanec dr. Gregorič v „Šolskem Domu“, ki se je otvarjal v proslavo cesarjeve 50letnice, ni mogel dokončati svojega slavnostnega govora. To postopanje policije osvetljujemo v uvodnem dopisu z Goriškega. „Šolski Dom“, postavljen v spomin cesarjeve 50letnice, je ostal čez nekaj časa gol — kričeč dokaz potdesetletnice našega mučeništva v Avstriji! Ko so hoteli na „Goriški tiskarni“ odstraniti slovensko zastavo, zahteval je gosp. Gabršček pisanega povelja. Dalo se mu je uradno besedo, da pisano povelje dobi v 24. urah, a do

danes ga še nima... Isti faktorji pa so pustili pri miru madjarsko zastavo, ki je vihrala poleg nadškofijske kapele. Bodle so jih samo barve v lojalnosti se topečega slovenskega naroda! Nič ni pomagalo, da so belo-modro-rudeče barve v grbu grofije goriške, da imajo te barve slovenska goriška društva potrjena v svojih pravilih, da jo je v Gorici imela l. 1848. celo „narodna straža“. Slovenska zastava je bila ponižana, osramočena, to pa je ob enem najskrajnejše žaljenje slovenskega naroda in prav je, da naši poslanci na Dunaju spregovore odločno besedo. Zastava je sveta bojnim vrstam, ako pade zastava, pade vojska. Slovenski narod je v Avstriji in Avstrija mora braniti čast njegove zastave z isto močjo, kakor varuje čast črno-rumene zastave. Slovenske barve ne sme se tolmačiti za izzivanje Lahov, kar naj bi se preprečilo z odstranitvijo slovenske zastave. Najodločnejše se pridružujemo „Sočinim“ izvajanjem: „Mi Slovenci najodločneje protestujemo proti takemu tolmačenju politiške oblasti, katero smatramo za najhujše razžaljenje, katero nam je mogoče doživeti v tej državi. Zategadelj zahtevamo, da višje oblasti storijo svojo dolžnost in dajo žaljenemu narodu popolno zadoščenje. Ni zadosti, da se odlok namestništva razveljavi in da dobe nekaterniki le dolg nos, marveč zahtevamo, da se žalilci eksemplariški kaznujejo. Ako se to ne zgodi, bo slovenski narod vedel, česa mu je pričakovati v tej državi, bo vedel, uravnati svoje stališče nasproti vladi in politiškim oblastvenikom.“ Da, čast slovenske zastave je uradomā omadeževana. Slovenski narod mora zahtevati uradnega zadoščenja!

Drobne novice. „Naši straži“ je pristopilo doslej 400 članov. — „Delavski Prijatelj“ v Gorici neha ob novem letu izhajati. Nadomeščala ga bode posebna socialna rubrika v „Primorskem Listu“. — Potres so čutili danes teden po nekaterih krajih. Tudi v Ljubljani se je zazibalo. — Nadvojvodinja Štefanija biva s svojo hčerko v gradu Miramaru.

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda so izšle ter se dobe pri vseh trgovcih s papirjem. Družbine podružnice naj jih v prav mnogobrojnem številu naročujejo. Glavno zalogo ima gdč. Jelica Lozarjeva v Ljubljani. Obžalujemo le, da je menda tiskarna popolnoma razmazala lepo sliko, katero je za te razglednice narisal gosp. Germ. Prav lepe razglednice v korist družbe s slikami knezošk. Antona Martina Slomška, pesnika Krilana Pagliaruzzija in viteza Nabergoja je založila tudi rodoljubna g. Marija Škrinjar, voditeljica „Zavoda sv. Nikolaja“ v Trstu, ulica Stadion šte. 19. Rodoljubna gospa je družbi poslala že 100 gld. čistega dobička. Naj bi še Slovenci povsod zahtevali samo razglednic, ki so v korist kakemu slovenskemu zavodu in ne samo v korist posameznim podjetnikom. O tej priliki omenimo tudi, da je gospa Škrinjarjeva založila na korist pogorelcem v rojstni vasi Matije Majarja Ziljskega razglednice s podobo tega odličnega slovenskega duhovnika in s podobo njegove rojstne hiše.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Gg. Frančišek Košir, kapelan na Vrhniki, gre za administratorja na Col pri Vipavi; Alojzij Želzny, kapelan v Št. Juriju pri Kranju, za ekspozita v Trnje; Bernik Frančišek, kapelan v Borovnici, je premeščen na Vrhniko; Karol Čik, kapelan v Št. Jerneju, v Leskovec; Rebol Blaž, semeniščni duhovnik, v Naklo; Traven Frančišek, kapelan v Naklem, v Št. Jurij pri Kranju.

Porotne obravnave v Ljubljani. Dne 6. decembra bil je 17letni posestnikov sin Janez Avčin iz Slavine obsojen na 15 let težke ječe, poostrene s postom vsak mesec in trdim ležiščem v temni celici 11. maja vsacega leta. Na ta dan je namreč zavratno umoril zasebnico Katarino Kovačič v Slavini ter potem ukradel 235 gld. — Anton Škrabajna iz Ljubka je bil oproščen obtožbe goljufije. — V sredo je bil z 10. proti 2. glasovoma oproščen Ivan Germovnik iz Vodice, katerega je tožilo drž. pravdnistvo radi poneverjenja. Zagovarjal ga je izborni dr. Krisper.

Ilustrovani narodni koledar za l. 1899 je ravnokar izšel v založbi g. Dragotina Hribarja v Celju. Cena mu je elegantno vezanemu 1 gld., broširanemu 70 kr. Zabavni del se odlikuje po krepkih životopisih zasluženih slovenskih mož in lepih barvanih slikah. Izmej slik naših vele-mož je posebno zanimiva slika Blaža Kocena. Dalje prinaša zabavni del nekaj mičnih pesmi, črtic in ogled po svetu.

Društva.

Za „Našo stražo“ so uredništvu našega lista poslali: g. Tomo Pavšler, veleposestnik v Kranju, ustanovnino 100 kron in blagorodna njegova gospa soproga tudi ustanovnino 100 kron. Slava toliki rodoljubni požrtvovalnosti! — Gosp. Ignacij Čamernik, kamnoseški mojster v Ljubljani, nam je poslal 4 krone. Živel!

Ljubljanski obrtniki in cesarjev jubilej. Po sijajni manifestaciji „Obrtne zveze za Kranjsko“, o kateri smo že zadnjič poročali, priredila je v četrtek lepo cesarsko slavnost „Bolniška blagajna mojstrov“, združeno s praznovanjem društvene desetletnice. Dopoludne zbrali so se obrtniki v cerkvi presv. Jezusovega Srca pri sv. maši, katero je daroval č. g. Mavrilič Šarabon. Popoludne ob 1. uri je bil v Hafnerjevi pivarni dobro obiskani banket. Tu se je rekla marsikatera krepka beseda o potrebi mojsterske bolniške blagajne, padla pa je tudi marsikatera pikra na one gospode, ki v blagostanju pozabljajo svojih revnejših soobrnitnikov in celo odbor-niške dolžnosti prav brezvestno zanemarjajo. Banket je otvoril zaslužni in izkušeni društveni predsednik g. Šlegel ter je imenom društva, ki je praznovalo ob 40letnici cesarjevega vladanja svojo ustanovitev, navdušeno napil cesarskemu jubilantu. Podpredsednik g. Breskvar spominjal se je zaslug gosp. Matije Kunca za obrtništvo v obče in posebej za „Bolniško blagajno mojstrov“, katero je ustanovil. Ob navdušenih klicih „Živijo Kunc!“ izročil je društvenemu ustanovniku diplomo častnega članstva. Gosp. Kunc se je zahvaljeval v znamenitem govoru, bodreč obrtnike k ponosu in k delu za koristi svojega stanu. Delavci so prvi pred 30. leti ustanovili podporno društvo, še-le dolgo časa potem so prišli obrtniki in kako težko je dobiti obrtnikom ugleda, če nimajo niti take organizacije, kakeršno imajo delavci! Krivo je to, ker obrtniki niso iskali prvakov mej seboj. Pri volitvah nikdar obrtniki ne nastopijo kot stan, ampak se puste izrabljati posameznim strankam. Radi tega se ne spoštuje domačega obrtnika, psuje se ga s „hijenami“, prezira se ga, ker se mu vedno govori o „podpori“. Naročila pač niso nikaka podpora, ampak le nujna potreba naročnikova. Res žalostno je, da mora vlada obrtnika siliti k zavarovanju. Dotični načrt je že postal zakon, a do danes se za njegovo izvršitev na Kranjskem še ni ganila živa duša. Prav bi bilo, če bi obrtniške zadruga sklenile priklopiti se „Bolniški blagajni mojstrov“, ki bi čez nekaj let lahko postala denarno središče kranjskih obrtnikov. Kako lepo trgovci skrbje za svoje bol. društvo in za svoj naraščaj! Naj bi tudi obrtniki spoznali pravo tovarištvo, potem bode pri društvu vsak obrtnik, če tudi njemu ni treba podpore. Tisti, ki potrebujejo pomoči, ne morejo spraviti društva na tako stopinjo, kakor bi ga spravili vsi obrtniki brez razlike na gospodarski položaj, vsaj bi bila premožnejšim obrtnikom dolžnost pomagati svojim tovarišem. Imejmo pri društvu tako stanovsko zavest, kakor jo imajo trgovci pri svojem in skrbimo za bodočnost! — Odkrite besede gosp. Kunca so izzvale splošno odobravanje. Tajnik gosp. Gjud je poročal o društvenem delovanju, ki se radi neutemeljene mlačnosti nekaterih obrtnikov nikakor še ni povzpelo do tiste stopinje, do katere se je trudil društvo povzdigniti odbor. Ob ustanovitvi je društvo imelo 73 članov, ob desetletnici jih ima samo 63. To ni častno za obrtništvo. Ob ustanovitvi so bili v odboru: Predsednik M. Kunc, podpredsednik A. Tönies, blagajnik L. Tratnik, zapisnikar F. Šturr; odborniki: K. Binder, B. Žitnik, E. Šlegel, L. Widmajer; I. Bukovnik, I. Bonač, A. Jenko, Schaffec. Danes pa ima društvo ta-le odbor: Predsednik

E. Schlegel, podpredsednik F. Breskvar, blagajnik F. Kaiser, zapisnikar A. Gjud; odborniki K. Hinterlechner, Fr. Kraiger, L. Bögel, Iv. Stare, Iv. Zirenstein, Bart. Žitnik, I. Rebek, I. Šprajcer. Za naše razmere preznačilna je bila opazka poročevalca, da je društvu „Kranjska hranilnica“ darovala 300 gld., da pa so napram društvu slovenski zavodi in slovenski veljaki ostali brezbrizni. Sledile so še napitnice predsedniku Šleglu, ki že 10 let neumorno deluje za društvo, vestnemu blagajniku g. Žitniku, podpredsedniku g. Breskvarju, tajniku g. Gjudu, in g. Hinterlechnerju. Govorilo je še lepo število govornikov, ki so vsi povdarjali, da je skrajni čas emancipovati se strankarstva ter se z združenimi močmi postaviti za domačega dela čast. G. Breskvar je končno še napil slovenskemu časnikarstvu, od katerega je bil zopet navzočen samo — „Slovenski List“. S cesarsko pesmijo se je zaključila lepa slavnost. — Ne moremo dostojnejše zaključiti svojega poročila, nego, da omenimo blage ustanove, katere je „Bolniška blagajna mojstrov“ v proslavo cesarjevega jubileja ustanovila potrebnim članom obrtniškega stanu. Letos so od ustanove 40 gld. po 10 gld. dobili obrtniške udove: Richter, Zor, Virk in oslepeli član Železnik.

„Društvo avstrijskih narodov“ nameravajo ustanoviti na Dunaju. Temu društvu bi bil namen, organizovati občno dobrodelnost v svrhu pomoči po elementarnih nezgodah. Mnogoštevilni viri dejanske človekoljubnosti naj bi se zjedini, da bi bilo mogoče dati prvo in hitro pomoč vsem onim, katere zadenejo elementarne nezgode. Pri takem društvu seveda ne sme biti nikakih razlik na narodnost in drugih obziriv. Protektorat je prevzel nadvojvoda Rainer. V posebnem okleu je čitati: Vsi prebivalci Avstrije naj postanejo jedna sama, velika armada, sestojeca iz prostovoljcev-človekoljubov, ki naj pomagajo premagati grozne sovražnike človeštva: revščino, lakoto in bedo, z združenimi močmi.

Prispevki in darila naj se pošiljajo na odbornika g. Jos. vit. Brenner-Felsach-a na Dunaju IV., kjer se dobe tudi zahtevana pojasnila. Med člani ustanovnega odbora so tudi gg.: Alfred grof Coronini, dr. Leop. Gregorec, Fran Povše, Jur. Biankini, jugoslovanski drž. poslanci. Poseben oklic tega društva dobe vse občine od okr. glavarstev.

Darila za stare in zveste kmetijske posle. C. kr. kmetijska družba je ukrenila ustanoviti v proslavo petdesetletnega vladanja Nj. Vel. presvetlega cesarja zaklad, iz katerega se bodo nagrajal stari in zvesti kmetijski posli. Ukrenila je pa nadalje, da uže letos, t. j. v jubilejnem letu, razdeli 200 gld. in sicer 5 daril po 20 gld. in 10 daril po 10 gld. Ta darila se razdele v božičnih praznikih takim kmetijskim poslom, ki se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 15) let pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom. Prošnje je vložiti pri podpisnem odboru do 15. decembra t. l. Vsaka prošnja mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva. Podpisani odbor prosi prav prijazno vse one, katerim so taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo ali pa jo mesto njih naredo. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani 24. novembra 1898.

Jubilejski darovi za družbo sv. Cirila in Metoda. Poslali so: Slavno bralno društvo v Spodnji Idriji 4 gld. 60 kr., nabranih na zabavnem večeru. — Č. g. Anten Nemeč, župnik v Kokri, 1 gld. — Litijske Slovenke 100 gld. kot šesto pokroviteljstvo s prošnjo, da se vpiše za pokroviteljico rodoljubna gospa Minka Vrančič v Ljubljani. — G. Sovič v Št. Lorencu 2 gld. — Gospa Marija Skrinjar v Trstu 100 gld. kot dobiček Nabergojevih razglednic s prošnjo, da se vpiše za pokrovitelja blagorodni g. Ivan vitez Nabergoj. — Njega Premilost g. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič 100 gld. — Č. g. dr. Josip Lesar, Alojzijeviški vodja in profesor bogoslovja v Ljubljani 5 gld. — Reka, V. Kolar 2 gld. 50 kr. — Moška in ženska podružnica v Škofji Loki 57 gld. 30 kr. — Gospod

H. Starkel trgovec na Starem trgu v Ljubljani, kot ustanovnik šentjakobsko-trnovske moške podružnice 10 gld. — Podružnica vipavska po g. Fr. Silvestru 14 gld. 30 kr. — Č. g. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, je nabral 20 gld. — Vodstvo moške in vodstvo ženske podružnice v Št. Juriju ob juž. žel. po 43 gld. — Podružnica v Ljutomeru iz nabiralnika pri g. Šeršenu 5 gld. — Podružnica v Žužemberku po g. Ivanu Pehaniju 40 gld. 44 kr. — Iz nabiralnika v Petričevem hotelu kot dobiček od biljarda po g. J. Kamnikarju iz Radeč pri Zid. mostu 5 gld. — Vesela družba pri Pintarju v Kandiji 3 gld. 50 kr. in č. g. prof. dr. Jos. Marinko v Novem Mestu 5 gld. — G. Wisjan iz Trsta 14 gld. 20 kr. — Č. g. J. Stubuc, kap. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, iz nabiralnika v gostilni g. Pernata 5 gld. — G. prof. Anton Štritof v Kranju nabral 20 gld. — Č. g. Jos. Grašič, župnik v Bermu pri Paznu, daroval 5 gld. — Č. g. Matej Preželj, župnik v Mavčičah, 5 gld. — Gdč. Adela Pfeifer, poštna upraviteljica na Vinici, nabrala v veseli družbi 3 gld. 70 kr. — Mohorjani v Ratečah na Gorenjskem po č. g. župniku Lavtičarju 2 gld. — Gospod Miha Pesjak in gospa Marija Pesjak v Kamni Gorici 10 gld. — Č. gosp. P. Švegelj, kapelan v Kozljah pri Sežani, 2 gld. — G. Jožef Klemenčič, nadučitelj v Galiciji pri Celju, 1 gld. 40 kr. — Po č. gosp. J. Zupančiču v Litiji 10 gld. kot dar gospe Minke Vrančič v Ljubljani, ki je postala ustanovnica litijske podružnice. — Planinski Čitalničarji po g. Al. Gratnerju 13 gld. 50 kr. — Ob prvem predavanju preč. g. prvomestnika Tomo Zupana o družbi sv. Cirila in Metoda dne 4. dec. se je nabralo v „Slovenski krščansko-socijalni zvezi“ v Ljubljani 7 gld. 95 kr. — Č. g. župnik Mart. Meško 2 gld., č. g. kapelan Ivan Zdravec 1 gld. in sl. „Bralno društvo Kapelsko“ 2 gld. — Č. g. konz. svetnik dr. Jos. Dolenc za Miklavža 10 gld. — Č. g. Avguštin Skočir, kurat v dež. bolnici v Gradcu, doneske za 4 mesece (sept. okt. nov. dec) 20 gld. — Žužemberška podružnica po č. g. kapelanu Henriku Povšetju 20 gld. Bog plačaj vsem dobrotnikom in vzbudi potrebni družbi še mnogo podpornikov v tekočem letu. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. V X. občnem zboru tega društva bil je zaradi izvanrednih zaslug za društvo imenovan častnim udom gosp. France Dolenc, trgovec v Mariboru. Odkar obstoji to društvo, nabiral je vsako leto ter nabral čez 800 gld. za uboge slovenske visokošolce na Dunaju. Slava mu! — V seji minulega oktobra oglasilo se je 58, v seji meseca novembra pa 60 revnih dijakov za podpore. V teh dveh sejah je odbor razdelil mej najrevnije dijake 470 gld. v gotovini in obednicah. Več prošenj moral je odbor odbiti. Ker toliko revnih dijakov slovenske krvi še nikdar ni bilo na Dunaju, treba bode izvanredne pomoči. Daruje naj torej vsak, kdor le količkaj premore za uboge slovenske trpine v tujem mestu! Darove bode hvaležno sprejemal društveni blagajnik: Vč. gd. Fr. Jančar, monsignor, papeški častni komornik, župnik n. vit. reda, Dunaj, I Singerstrasse 7.

Društvo slovenskih odvetniških in notar-skih uradnikov s sedežem v Celju je pridobilo dva nova ustanovnika g. dr. Val. Krisperja in dr. Iv. Dečka. Plačala sta skupaj 100 kron. Sedaj ima društvo 6 ustanovnikov, kateri so plačali skupaj 300 kron. Ako bodo vsi slovenski odvetniki našli srce do svojih uradnikov, potem bode društvo lahko ustanovilo toli potrebno lastno bolniško blagajno. Gg. odvetniki izvrše z pristopom k društvu znatno socijalno delo.

Ljudska kuhinja v Ljubljani. V ljubljanski ljudski kuhinji ni več nekdanjega reda. V prejšnjih časih smo imeli o zapovedanih postnih dneh postno hrano, kakor se spodobi poštenim katoličanom in kakor zapoveduje cerkvena zapoved. Sedaj je še to zginilo. Dne 7. decembra, ko je bil zapovedan post, smo imeli popolnoma mesno hrano, o postnih jedilih ni bilo ne duha ne sluha! Začuden smo bili, in nam ni bilo po volji, ali kdor zastoj dobiva hrano, mora jesti, kar se predenj postavi, izbirati ne more. Dne 2. de-

cembra tudi ni bilo tako, kakor je pisala „Laibacherica“, da je bilo vse zastoj. To ni res. Morali smo navadno hrano plačati, zastoj pa smo dobili pečenko s salato, krofe in pivo. Tovarne so poslale pivo, za kar se lepo zahvaljujemo, ali, če je kdo od strani opazoval, je videl, kako se je delilo. Drelsejevi hlapci so prišli, točili so, pa — kako? Čas bi bil, da bi kdo povprašal, zakaj so vse dobre gospe izostale. Tu in tam se sliši, da zaradi ene osebe, ki ne dela časti ljudski kuhinji. Bl. gospe, pristopite zopet in bacnite jo vun, ako ne dela na korist kuhinje, gotovo vam bomo hvaležni vsi obiskovalci! Menimo, da smo v središču Slovenije, pa ako pride kdo v kuhinjo, bi mislil, da je zašel kam med Švabe. Prijetnejše bi bilo, če bi tudi tu kraljevala slovenščina. Zakaj pač tako napreduje kranjska dijaška kuhinja? Ni je več pri nas gospe Hübschmannove ali gospe Murnikove! Občnega zbora ni bilo še letos, akoravno je bil sicer vedno uže spomladi. Kaj je vzrok, da ga g. Drelse ne skliče? Prosimo še enkrat, pridite nazaj gospe Lah, Ahn, Fleischmann, Kos, Grošelj, Zupančič itd., da bo red, kakor je bil poprej!

„Matica hrvatska.“ Prijatelje hrvatske književnosti vabimo, da pristopijo k „Matici Hrvatski“, ki podari krog novega leta svojim članom devetero ali celo desetero leposlovnih in poučno-znanstvenih knjig. Izmed poslednjih opozorjamo na Hoščevo knjigo „Rusija“, ki bo z besedo in s slikami opisala najmogočnejšo slovansko državo. Želeti je, da bi se zlasti ta knjiga razširila med Slovenci, ki sta jim Kitaj in Japan bolj znana nego slovanski svet. Zanimala bode takisto Iv. Rabra knjiga: „Poviest najnovijega vriemena 1815—1878.“ Praktiške vrednosti bode dr. Lobmayerjev spis: „Čovjek i njegovo zdravlje.“ Stari in novi člani, kateri poslednji dobe brezplačno Hrvatsko-slovenski slovník, naj blagovole poslani letnino 3 gld. vsaj do 18. t. m. tukajšnjemu poverjeniku Matice Hrvatske, župniku Ivanu Vrhovniku ali pa njegovemu pooblaščenecu gosp. trgovcu in knjigovezu Ivanu Bonaču.

Razvitje nove zastave. Dne 26. decembra 1898. razvije pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah novo društveno zastavo, v spomin jubileja cesarja Franč. Jožefa. Ob tej priliki priredi omenjeno pevsko društvo lepo primerno slavnost v novi veliki stekleni dvorani, katera se dogotovi do tega dne vsaj deloma, v prostorih „Narodnega doma“ v Barkovljah.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, dne 9. decembra 1898.

25. seja državnega zbora, dne 6. decembra t. l. je imela znak državnega proračuna, kate-rega je finančni minister dr. Kaizl previdno in preiščeno razvijal.

Na 11. uro sklicana zbornica je morala čez 12. uro čakati, da je predsednik dr. Fuchs otvoril zborovanje, ker se je do tja vršila razprava v odseku za karanje, ki se je s tem končala, da sta se stranki dr. Hrold in Pfersche poravnali, kar je načelnik odseka grof Haugwitz tekom seje parlamentu naznanil. S tem je bila pa tudi proti podpredsedniku dr. Ferjančiču naperjena akcija zaradi določitve seje na dan 6. decembra t. l. končana in brezstvarna. Nastopil je takoj finančni minister dr. Kaizl in pripomnil, da kaže finančni proračun za leto 1899 izdatkov 760.286.793 gld. dohodkov pa 760.754.834 gld., tako da bo nekako pol milijona preostanka. Potem je razvijal v svojem odličnem velikem govoru, ki je trajal več ur, glavne načrte proračuna. Pomnožili so se izdatki posebno zaradi povišanja uradniških plač. Da se pomnoženi izdatki pokrijejo, bo treba porabiti prihranitev iz leta 1897. Za leto 1900 bo pa neobhodno potreba neposredne davke zvišati, da se pokrijejo izdatki, česar davkoplačevalci gotovo ne bodo veselili.

Kakor se kaže, se bo odpravil kolek za časopise, odpravile se bodo mitnice, in baš zaradi tega bo treba pa na sladkor naložiti še davka.

Deželne finance so povsod slabe, češ, ker so deželni zbori preradodarni z denarjem, in po-

sebno, ker šola veliko denarja vzame. Dežele naj bi i pri neposrednih davkih deležne bile in če se to dozdej ni zgodilo, je ta misel le začasno preložena. Finančni minister graja zbornico, da se je že za dalj časa svoje najvažnejše pravice davke privoliti in vso upravo nadzorovati iznebila, ker proračuna za leto 1897. in za leto 1898. še nista rešena. To je nekaka tužna bolezen, na kateri boleha zbornica. To bi bilo sicer vladi, ki bi gojila zastarelo reakcionarno mišljenje, prav. Sedanja vlada pa obžaluje to bolezen, če tudi jej je na razpolaganje znani § 14. Vsaki parlament je, če tudi zamore poslovanje vladi zavirati, vender le nje mogoča opora.

Potem zahteva dr. Gros, da se prične o odgovoru grofa Thuna zaradi izgonbe Slovanov iz Nemčije zbornični razgovor. Zbornica zavzre ta predlog z 42. glasovi večine.

Poslancu Iro-tu, ki je hotel o tem glasovanju še govoriti, je pa vzel predsednik besedo, in poslanec Schönenerer je pričel kričati.

Prične se razprava o zakonu zaradi regulacije Donave.

Poslanec Kulp pripomni, da bi bilo treba i na Moravskem vode regulirati, in potem se sklene zakon o regulaciji Donave soglasno.

Predsednik naznani, da bo prihodnja seja v petek, a levica jo zahteva v sredo, tako da je morala desnica z večino glasov določiti, da bode prihodnja seja v petek.

S tem se je seja končala, a po seji se je slišalo v zborničnih krogih, da je uže pripravljena obstrukcija, ki nastopi takoj, ko pride provizorija za proračun in za nagodbe na dnevni red.

Včerajšnja seja državnega zbora se je vršila nekako izvanredno dostojno.

Vlada je predložila zbornici zakona o provizoriji proračuna in nagodb z Ogersko. Nemške stranke so imele priložnost, pokazati svoje stališče. Hoffman-Wellenhof, član nemške ljudske stranke, in dr. Gross, naprednjak, sta izjavila slavnostno, da bodo njih stranke z vsemi parlamentaričnimi pripomočki se bojevale proti vladnim predlogom, dokler vlada znanih jezikovnih naredb ne bo razveljavila. Predsednik dr. Fuchs je priznal pravico zbornice uporabljati pripomočke zborničnega poslovnika, on bo vodil posvetovanja vedno z isto objektivnostjo, ne glede na stranke zbornice.

Grof Thun je odgovarjal na interpelacije: Za Spodnje Štajarsko so se izdale poselske knjižice v obeh deželnih jezikih ne samo v slovenskem. Kako jih rabijo županstva, to ni stvar vlade. Z ozirom na to, da tržaško namestništvo svoje razpise v uradnem listu priobčuje samo v laščini, zagotovil je grof Thun, da je že potrebno ukrenil, da se to odpravi. Poslancu Lemischu je odgovoril, da imajo slovenske posojilnice koroške pravico občeovati s trgovsko zbornico v slovenščini.

Na to preide zbornica na posvetovanje o zakonu plač državnih slug. Prvi govornik krščanski socialista Prohaska kritikuje besedilo zakona, opozarja na slabo, obupno stališče slug in predlaga, da se plače zboljšajo po predlogih, ki so se stavili zbornici. Govorili so še Türk in Pommer, potem se je razprava pretrgala, ter so sledile razne interpelacije.

Do burnih prizorov je prišlo, ker je posl. Wachnianin predlagal naj bi po razpravi o plačah drž. služabnikov se takoj razpravljalo o nagodbenem provizoriju, o nadaljnji kvoti za prih. pol leta in o budgetnem provizoriju. Vsprejeto. Levica je strahovito razgrajala. Hotela je imeti na dnevnem redu ministersko obtožbo. Prihodnja seja bode v torek.

Državni zbor bode letos zboroval do 16. oz. 17. t. m., potem slede božične počitnice, 28. decembra sklicani bodo za tridnevno zasedanje deželni zbori. Prihodnje leto okolu 12. januarja pa se prične zopet zasedanje drž. zbora, ki bode trajalo baje do marca, morda celo še do aprila.

Najnovejše vesti.

Sprememba v uredništvu „Laibacher Zeitung“. Čujamo, da s 1. januarjem prevzame uredništvo „Laibacher Zeitung“ g. prof. Anton Funtek. Sedanji urednik vitez Ohm-Janu-

schofsky nastopi zopet službo pri državni železnici v Ljubljani.

Zopet jeden korak dalje po usodni poti je storila naša cerkvena oblast. Včeraj so imeli v cerkvi škedenjski prvo italijansko propoved. „Piccolo“ meni zadovoljstvom, da je škof ugodil s tem le zahtevi dejstev, mi pa menimo le, da je dal s tem zopet „jedno roko“ politiki italijanizacije pomočjo cerkve. — Tako današnja „Edinost“. Tužna nam majka — Slovenec ob periferijah zgublja svojega zadnjega prijatelja.

Znamenite starinske najdbe v Kranju. Ob stoku Kokre v Savo pod Pungertom na Lajhu so našli pri kopanju temelja za novo hišo veleposestnika g. Tomo Pavšlerja jako zanimive starine iz prve dobe srednjega veka. Najbrže so najdbe kake slovenske vojvodinje, ki je stanovala v Kranju ali pa iz časa, ko so zavladali Franki. Našli so v 1½ metra globokem grobu prekrasno iglo in dve brošema podobni zaponki vse iz čistega zlata in obložene z rubini, potem bodalce z zlatim ročajem, več zlate pene i. t. d. Prekopalo se je okolu 20 grobov, v drugih grobovih so bila samo okostja in mrličji vsi obrnjeni proti solnčnemu vshodu, kar kaže na krščansko dobo. Kopanje se nadaljuje.

Repertoir slovenskega gledališča. Danes v soboto se bo pela prvič v sezoni Verdijeva opera „La Traviata“ (Dama s kamelijami.) — V torek, dne 13. t. m. bodo igrali v drugič „Omikanci“, slika iz življenja. — V petek, 16. t. m. se bo predstavljalo drugo izvirno delo v tej sezoni E. Ganglova rodbinska drama v štirih dejanjih „Sin“. — V nedeljo, dne 18. t. m. pa se bode igrala veseloigra: „Veseli dan ali Matijček se ženi.“

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Gg. Avsec Frančišek, kaplan v Radovljici, je prezentiran na župnijo Brusnice, Rafael Winkler, kaplan v Leskovcu, je premeščen v Radovljico in Ažman Andrej, kaplan v Boh. Bistrici, v Borovnico.

Pomiloščeni kaznjenci. Povodom vladarske petdesetletnice cesarjeve je bilo mej drugimi pomiloščenih v Begunjah 30, v Gradcu 23, v Mariboru 38 in v Gradiški 10 kaznjencev.

V Celovcu so 8. t. m. otvorili deželni zavod za slepe.

Društvo „Gospodinjska šola“, otvorilo je 1. decembra dnevno gospodinjsko in kuharsko šolo, ker se je za prvi tečaj zglasilo zadostno število učenk. Tudi za bodoče tečaje je zglasenih precej učenk, vender je za prihodnje mesce še nekaj mest praznih. One gospodične, ki reflektujejo za pouk v kuhinji, zglasijo naj se pri društvenem odboru pismeno ali pa ustmeno v društveni gospodinjski šoli na Rimski cesti št. 9. od 10—12 dopoldne ter od 6—8 zvečer. Učnina znaša 6 gld. na mesec. Predmeti pouka so: kuhanje (vsaki dan od 1/3 10—1/3 1 ure) ter pranje in likanje (dvakrat na teden popoldne). — Ker je učiteljica v kuhinji svojemu poslu izredno veščica in se poučuje kolikor mogoče sistematično, opozarjamo na to šolo vzlasti hčere naših meščanskih krogov. Društveni odbor.

Naša vojna mornarica. Jutri v nedeljo 11. t. m. bode v „Narodnem Domu“ ob 7. uri zvečer imprezarij g. Schauer kazal v 3. velikih oddelkih velezanimive slike iz zgodovine naše vojne mornarice. V jubilejni razstavi na Dunaju so slike naredile velik utis. Predavanje bode v slovenskem jeziku oskrbel gosp. Danilo. Vstopnice se prodajajo pri Šešarku.

Obstrukcija v državnem zboru je včeraj oživela zaradi predloga, da prideta provizorija na dnevni red. Tulenje, vpitje in razbijanje je bilo grozno. Predsednik Fuchs je brez moči za pustil zbornico.

Pri Riegrovi slavnosti zastopata danes v Pragi „Slov. kršč. narodno zvezo“ drž. poslanca Barvinski in Vencajz.

Hrvatski drž. poslanci so sklenili v ogerski zbornici še nadalje podpirati vlado. Tako je brzojavil hrvatski ban v Pešto.

Na Srbskem je odstopil finančni minister Popović. Naslednik mu je Vukatin Petrović.

Listnica uredništva. Raznim gosp. dopisnikom: Prihodnjic!

Kovaške učence

sprejme 104 (2-2)

Peter Keršič

kovaški mojster v Spodnji Šiški.

Velika zaloga

ur, zlatnine in srebrnine

Primeria darila

za božič!

Janko Klopčič

Ljubljana

Prešernove ulice št. 4.

Različna darila
za
novo leto!

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, amerik. plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lično izdelane budilke.

Srebrne, Tula, Double, amerik. plaque, nove zlate, fine 14kar. zlate verižice.

zapestnice, prstani, uhani, zapone, priklepki, gumbi za manšete in srajce, zapestnice, uhani, zapone, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina-srebra. Prstani in uhani z dijamanti in briljanti. Specijalitete vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje!

Popravila zanesljivo točno in ceno.

V obila naročila se priporoča z velespoštovanjem

(110 3-1)

Janko Klopčič.

Slovenici! Spominjajte se o vsaki priliki šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

Zoper slabokrvnost

Železnato vino

kemične analize

odličnih strokovnjakov

kateri so v

železnatem vinu

lekarja

Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek. (8)

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, slohe (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenic 1 gld.

Svarilo! P. n. občinstvo se opozarja, da se v trgovino na brezvesten način spravljata China-železnato vino, katero nima ni truhice železa v sebi ter je s koseniljo pobarvano. Tako vino nima nobene zdravilne veljave, pa ga tudi koseniljina primes ne stori za dijetetično sredstvo.

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glina te snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v ljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke. 8 (30-28)

Prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Ze izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: več monstrano, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlačenje, posrebrjenje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo. 49 (15-11)

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar-srebrar,

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 27.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz barake za knezoškofijsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodo) v

semenišno poslopje 105 (6-3)

na istem trgu, kjer nadaljujem

prodajo

lesene pletarske in sitarske robe, žime in morske trave.

Zahvaljevam se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje in naklonjenost priporočam se še nadalje za obile naročbe.

Z odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Odvetniškega koncipijenta

proti dobri plači

išče

109 (1-1)

dr. Josip Furlan

advokat v Ljubljani.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Telefon št. 90.

Telefon št. 90

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem dobil

generalno zastopstvo

meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

za Kranjsko, Spodnje Štajarsko, Reko, Opatijo lko, Lovrano i. t. d.

ter da bodo točili

!originalno Plznsko pivo!

iz te pivovarne,

ki je najboljša na svetu, in tudi jedino bolnikom priporočeno od zdravnikov v dijeto,

naslednji gospodje:

Bilina & Kasch, „Pri Roži“,

L. Fantini, Gradišče

G. Fröhlich, „Pri slonu“,

Karol Koisser, „Pri Maliču“,

Ivan Mayr, „Narodni Dom“,

v steklenicah ga bodo prodajali gg.:

M. Avanzo, Wolfove ulice,

Ivan Buzzolini, Špitalske ulice,

M. Umberger, Zidovske ulice,

Fr. Krapeš, „Narodna kavarna“.

Naročila na pivo v steklenicah in v sodčkih

vzprejemam v svoji pisarni

v Šelenburgovih ulicah št. 1.

Z velespoštovanjem

97 (10-6)

Ivan Gorup

generalni zastopnik meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

Naročila z dežele izvršujem točno.